

Μετοχ. 1) 'Ο πιεζόμενος υπό αναγκῶν, ένδεής Θήρ. Κύθηρ. Νάξ. ('Απύρανθ.) Πελοπν. (Λακων.): *Αὐτὸς θεῖκειά γατάρα 'χει, ὅλο φτωχὸς εἶναι, ὅλο ἀναγεμένος 'Απύρανθ.* β) 'Αθλιος, ἐλεεινὸς 'Ηπ. (Ζαγόρ.): 'Ἀσμ. *Μᾶς ἦρθι καὶ ὁ φτινόπουρους πικρὸς καὶ ἀναγκιμένους.*

2) Βιαστικός, ἐπείγων Σκῦρ.: *Χασομερήσαμε, γιὰτ' ἔτυχε ἄλλη δ'λεϊὰ ἀνατξεμένη.* 3) 'Ο προσβεβλημένος υπό σοβαρᾶς ἀσθενείας 'Ανδρ. 'Ηπ. Κρήτ. Κύπρ. Μακεδ. (Καστορ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ρόδ.: 'Αναγεμέν' εἶν' ἡ κακομοῖρα καὶ φοβοῦμαι πῶς εἰσὰ ποῦ πάει θὰ 'ποθάνη Κρήτ. 'Σ τὸν αἰ - Παντελεήμοναν εἶδα πολλοὺς ἀνατξεμένους Κύπρ. *Τὰ πρόβατα - τὰ γίδια εἶνι ἀναγκιμένα φέτου Αἰτωλ. || Φρ. 'Αναγκιμένε! (λέγεται ὑβριστικῶς) 'Ηπ. Καστορ. || 'Ἀσμ.*

'Απόμεινε 'ς τὸ σπῖτι της κακὰ καὶ ἀναγκεμένη 'Ηπ. 4) 'Ο κατεχόμενος υπό δαιμόνων, παράφρων, φρενοβλαβής Κέρκ. ('Αργυρᾶδ.) Κρήτ.: *Μωρὴ ἀναγκεμένη, τί 'ν' αὐτὰ ποῦ κάνεις; 'Αργυρᾶδ. 'Ε, τὸν ἀναγεμένο, ἔκαμέ μας ἄνω κάτω! Κρήτ.*

Πβ. ἀναγκασμένος (ιδ. ἀναγκάζω), ἀναγκιάρεις, ἀναγκισμένος.

ἀνάγκη ἡ, κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Καππ. (Σύλ.) Πόντ.('Ινέπ. Κερασ.) *ἀνάγη* πολλαχ. *ἀνάγκ'* βόρ. ιδιῶμ. *ἀνάγκ'* πολλαχ. βορ. ιδιῶμ. *ἀνάντζη* Μεγίστ. Πελοπν. (Λάστ.) Σκῦρ. Τσακων. κ.ά. *ἀνάντζη* Κύπρ. *ἀνάτζη* 'Ανδρ. Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ. κ.ά.) Κύν. Μέγαρ. Νάξ.(Σαγκρ.) Σῦρ. Χίος *ἀνάγκα* 'Απουλ. *ἀνάγκια* Πόντ. ('Αμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Οἶν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) *ἀνάγκ'* τό, Μύκ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀνάγκη.

1) Τὸ υπό τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων ἐπιβαλλόμενον κοιν. καὶ 'Απουλ. Καλαβρ. (Μποβ.) Καππ. (Σύλ.) Πόντ. ('Αμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Σάντ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων.: *Εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ δῶ - νὰ τὸ εἰπῶ - νὰ τὸ κάμω κττ. Εἶν' ἀνάγκη νὰ μιλήσουμε. Βρέθηκα 'ς τὴν ἀνάγκη νὰ κάμω πρᾶμα ποῦ δὲν ἤθελα. Τίς ἡ ἀνάγκη νὰ τὸ κάνης; - νὰ τὸ πῆς; - νὰ τὸ δῆς; κττ. κοιν. Τὸ ἀνάγκ' μ' τὸ κάν' (ἡ ἀνάγκη μὲ βιάζει) Μύκ. Τί τ'ς ἀνάγκ' αὐτ'νῆς νὰ πάη νὰ δ'λεύ'; Στερελλ. (Αἰτωλ.) || Φρ. *Μὰ ἦτο ἀνάγκη; (λέγεται υπό τοῦ πρὸς ὃν προσφέρεται τι ἢ ὡς φιλοφρόνημα πρὸς τὸν ἐπιστρέφοντα δανεικὸν πρᾶγμα) κοιν. Κάνει τὴν ἀνάγκη φιλοτιμία (ἐπὶ τοῦ ἐκουσίως δῆθεν πράττοντός τι, ἐνῶ ἀληθῶς ἐξαναγκάζεται νὰ τὸ κάμῃ. 'Η φρ. μεσν. Πβ. 'Αννα Κομν. 1,308,15 (ἔκδ. Βόννης) «τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν, ὃ φασι, ποιησάμενος» λόγ. κοιν. 'Εξ ἀνάγκης (σπανίως) Κέρκ.('Αργυρᾶδ.) || Παροιμ. 'Η ἀνάγκη λυ' τὸ νόμο (ἡ ἀνωτέρα βία δικαιολογεῖ τὴν μὴ ἐκπλήρωσιν ὑποχρεώσεως) Πελοπν.(Μεσσ.) 'Εξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις (ἡ ἀνάγκη ἐξωθεῖ πολλακίς εἰς μεταβολὴν τῶν κεκανονισμένων. Εἰδικώτερον ἐπὶ τῶν ἀναβαλλόντων τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦμένου ἔνεκα προσκόμματος ἀνυπερβλήτου. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 2,181. 'Η φρ. ἔχει τὴν ἀρχὴν ἐκ τῆς Κ.Δ. Πβ. Παύλ. 'Επιστ. 'Εβρ. 7,12 «ἐξ ἀνάγκης μετάθεσις γίνεται») πολλαχ. 'Η ἀνάγη τοῖς εὐγενικῆς ἀδιάντροποι τοῖς κάνει (πιεζόμενος υπό ἀνάγκης καὶ ὁ χρηστότατος ἀποβάλλει ἐνίστε τὴν αἰδῶ ἢ ὑπομένει ὑβρεῖς καὶ ἐξευτελισμούς. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 2,188) Θήρ. β) 'Η πρὸς ἀποπάτησιν ἐπειξίς Πόντ.(Κερασ.) γ) 'Αποπάτησις κοιν.: *Κάνω τὴν ἀνάγκη μου. Πηγαίνω πρὸς ἀνάγκη μου κοιν. Βγῆκε τὰ μισά'χτα ὄξου γι' ἀνάγκ' τ' Στερελλ. 'Εν-νὰ πάω νὰ κάμω ἀνάντζην μου Κύπρ. || Φρ. 'Ανάγκη καὶ κόφιμο! (ἐνν. νὰ σὲ πιάσῃ ἀρὰ υπό μορφὴν ἀντιλαβῆς πρὸς τὸν λέγοντα «δὲν ἔχω ἀνάγκη») 'Αρκαδ. δ) 'Απο-***

χωρητήριον, ἀπόπατος Θράκ. (Αἰν.) Κύπρ.: *'Επιασέν τὴν πόνος 'ς τὴν τδοιλὴν τδαὶ κάθε 'λ-λίον βουρᾶ 'ς τὴν ἀνάντζην (βουρᾶ = τρέχει) Κύπρ. Συνών. ιδ. ἐν λ. ἀναγκαῖο 1.*

ε) 'Αναγκαῖον σκεῦος Καλαβρ.(Μπόβ.) Συνών. ἀναγκαῖο 3. 2) Χρεία προσώπου ἢ πράγματος κοιν.: *'Εχω τὴν ἀνάγκη του. Τί ἀνάγκη τὸν ἔχεις; Τὸ χτήριο εἶναι γερό, δὲν ἔχει ἀνάγκη (ἐνν. προσοχῆς, διορθώσεως κττ.). Αὐτὰ τὰ λεφτὰ τὰ 'χαμε μεγάλη ἀνάγκη. 3) Στενοχωρία Πόντ. (Κοτύωρ. Οἶν. Χαλδ.): *'Ανάγκια ἐσέβε σε; (τί ἔχεις καὶ στενοχωρεῖσαι;) Χαλδ. Τιδὲν ἀνάγκιαν 'κ' ἔδ' (δὲν ἔχει καμμίαν στενοχωρίαν) αὐτόθ. || Φρ. 'Ανάγκια νὰ μπαίγῃ σε! (εἶθε νὰ στενοχωρηθῇς! 'Αρὰ) Οἶν. || Παροιμ. 'Η μαμμή σὺρ' τ' ἀνάγκιας καὶ ὁ πομπᾶς τρώει τὸ φουστρον (ἄλλος στενοχωρεῖται καὶ κοπιᾷ καὶ ἄλλος ἀπολαμβάνει. φουστρον = σφουγγᾶτον) Χαλδ. β) Δυστύχημα, κακὸν Κρήτ. Πόντ.('Αμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ.): *Μεγάλη ἀνάγκη πέρασε Κρήτ. 'Ανάγκιαν ἔβαλα 'ς τὸ κιφάλι σ'; (τί κακὸν σοῦ ἔκαμα;) Κερασ. Ντό ἀνάγκιαν εἶεις; (τί κακὸ ἔχεις;) Τραπ. || Φρ. 'Ανάγκια ἀπέσου σ'! Κερασ. (κακὸ νὰ σοῦ 'ρθῇ, σκάσε!) γ) Οἰκονομικὴ στενοχωρία κοιν. καὶ Πόντ. ('Ινέπ.): *Αὐτὸς βρίσκεται σὲ μεγάλη ἀνάγκη κοιν. Εἶναι ἄνθρωπος τῆς ἀνάγκης (εἶναι ἐνδεής). 'Εξ ἀνάγκης μου τὰ πουλῶ κοιν. Τὸν πεδίκλωσε ἡ ἀνάγκη (δεινὴ περίστασις τὸν κατέλαβε) Πελοπν.('Αρκαδ.) || Φρ. 'Ανθρωπος τῆς ἀνάγκης (πτωχὸς) κοιν. || Γνωμ. 'Ο καλὸς ὁ φίλος 'ς τὴν ἀνάγκη φαίνεται κοιν. Κάνε καλὸ 'ς τοὺς φίλους σου νὰ τὸ 'βρῆς 'ς τὴν ἀνάγκη σου πολλαχ. || Παροιμ. Φίλε μου, 'ς τὴν ἀνάντζη μου, τσ' ὀχτρέ μου, 'ς τὴ χαρά μου (ὅτι προθυμεῖται τις νὰ βοηθήσῃ ὡς φίλος τὸν δυστυχοῦντα, ἀλλὰ φθονεῖ αὐτὸν εὐτυχοῦντα. Πβ. ΒΦάβην ἐν 'Αθηνᾶ 45 (1933) 349 κέξ.) Σκῦρ. 4) Νόσος σοβαρά, πολλακίς μετὰ τοῦ ἐπιθ. κακὴ ἢ βασιλικὴ 'Απουλ. Ζάκ. Κέρκ.('Αργυρᾶδ.) Κεφαλλ. Κρήτ. Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. (Βέρ. Καστορ.) Πελοπν. (Φεν.) Ρόδ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Εὐρυταν.) Τσακων. —Λεξ. Αἰν. Μπριγκ. Βλαστ.: *Τὸν ἐκόλλησε μὴ ἀνάγκη Λεξ. Αἰν. 'Η ἀνάντζη του ἐν' ἁδ-δημη Κύπρ. Τὸ κοπέλλι ἔχει βασιλικὴ ἀνάγη Κρήτ. || Φρ. Μπά, ποῦ νὰ σ' εὔρη ἡ ἀνάγκη! 'Αργυρᾶδ. Ποῦ νὰ σὲ φάῃ ἡ κακὴ ἀνάγκη! Ρόδ. Νὰ σοῦ 'ρθῇ ἡ ἀνάγη! Κρήτ. 'Ανάγκη νὰ σὲ φάῃ! Ζάκ. 'Ανάντζη νὰ νι φάῃ! Τσακων. β) Φυματίωσις Καππ. (Σύλ.) Κρήτ. Κύπρ.: *'Ανάγη 'χει καὶ δὲ διστεύγω γιὰ νὰ ζήσῃ Κρήτ. || Φρ. 'Ανάγη καὶ κακὸ νὰ σᾶσε βροῇ! (ἀρὰ) αὐτόθ. γ) Φρενικὴ νόσος Κρήτ. Πβ. λωλανάγκη. δ) 'Επιληψία Κύπρ. —Λεξ. Μπριγκ.: *Εἶδα τον μὲ τὰ μ-μάδκια μου, ποῦ τὸν ἐπκίασεν κατὸ ἀνάντζη Κύπρ. Συνών. ἀμελέτητο (ιδ. ἀμελέτητος 1 15), γλυκὺ (ιδ. γλυκός), σεληνιασμός. ε) 'Αφροδισιακὴ νόσος Κέρκ.('Αργυρᾶδ.) Κύπρ. ς) 'Εντερικὴ νόσος, εὐκοιλίότης Στερελλ.(Εὐρυταν.): *Τὰ γιλάδια ἀρρουστᾶνι ἀπὸ ἀνάγκ' καὶ τὰ πουτίζουσι ἀγριουκάστανον. Συνών. διάρροια. 5) Νόσος τῆς ἀμπέλου προλαμβα- νομένη διὰ τῆς θειώσεως Εὐβ. (Κονίστρ. κ.ά.) 5) Βῆξ 'Απουλ. Συνών. βῆχας.********

ἀναγκιαράκι τό, ἀμάρτ. 'ναγκιαράκι Ρόδ.

'Υποκορ. τοῦ ἐπιθ. ἀναγκιάρεις.

Τὸ πάσχον ἐκ σοβαροῦ νοσήματος, οἷον φθίσεως κττ., καχεκτικόν: *'Ε, τὸ 'ναγκιαράκι! Πβ. ἀναγκεμένος (ιδ. ἀναγκεύω), ἀναγκιάρεις, ἀναγκισμένος.*

ἀναγκιάρεις ἐπίθ. ἀμάρτ. 'ναγκιάρεις Ρόδ. Οὐδ. ἀναγκιάρικο Πελοπν. (Βούρβουρ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. ἀνάγκη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιάρεις.

1) 'Ο πάσχων ἐκ σοβαροῦ νοσήματος, οἷον φθίσεως

